

Skötselplan för Väggö naturreservat

SKÖTSELPLAN FÖR VÄGGÖ NATURRESERVAT

Skötselplanen gäller utan tidsbegränsning. En översyn bör göras senast inom 10 år för att bedöma behovet av revidering. Skötselplanen har upprättats av Länsstyrelsen 2005. Planförfattare har varit Jens Johannesson.

Framsidesfoto: Hällmarksskog på Vaggö. Augusti 2002. Foto: Mikael Hagström

Innehållsförteckning

A. ALLMÄN BESKRIVNING.....	3
Administrativa data om naturreservatet	3
2. Syfte, föreskrifter och skäl för beslut.....	4
3. Översiktlig beskrivning av befintliga förhållanden.....	4
3.1 Naturbeskrivning	4
3.2 Historisk och nuvarande markanvändning	4
3.3 Områdets bevarandevärden	5
3.4 Källuppgifter.....	6
B. PLANDEL	7
1 Syfte med naturreservatet	7
2 Disposition och skötsel av mark	7
2.1 Skötselområden	7
2.2 Jakt och fiske	12
2.3 Utmärkning av reservatets gräns	12
3. Anordningar för rekreation och friluftsliv	12
3.1 Övergripande mål	12
4. Tillsyn.....	12
5. Dokumentation och uppföljning.....	12
5.1. Dokumentation och inventeringar.....	12
5.2. Uppföljning.....	12
6. Finansiering av naturvårdsförvaltningen	13
6.1 Finansiering av naturvårdsförvaltningen.....	13
7 Kartor	14

A. ALLMÄN BESKRIVNING

Administrativa data om naturreservatet

Reservatets

benämning: Väggö naturreservat

REG-DOS NR: 200 1695 (NVR-id: 0502033)

Beslutsdatum: Beslutat 1975-12-19, 2009-12-16

Län: Östergötland

Kommun: Valdemarsvik

Areal:

224 ha

Land:

172 ha

Vatten:

52 ha

Produktiv skog

ca 90 ha

Naturtyper:

(Natura 2000 habitat)

Äldre barrskog (Natura 2000-habitat 9010, 115 ha

Västlig taiga)

Skogbevuxen myr (Natura 2000-habitat 38 ha

91D0)

Boreonemorala, äldre naturliga ädellöv-

skogar av fennoskandisk typ med rik

epifytflora (Natura 2000-habitat 9020)

Öppna hållmarker och branter (Natura 9 ha

2000-habitat 8220)

**Prioriterade
bevarandevärden**

Naturtyper

Skärgårdsmiljö. Skogsmiljöer, barrskog.

Arter/grupper

Strukturer/funktioner

Kulturmiljöer

Friluftsliv

Övrigt:

Biologisk mångfald

Markägare:

Valdemarsviks kommun (den del av Ämtö

4:19 som ingår i reservatet)

Staten (Naturvårdsverket) (fastigheten

Ämtö 4:33)

Naturvårdsförvaltare:

Länsstyrelsen Östergötland

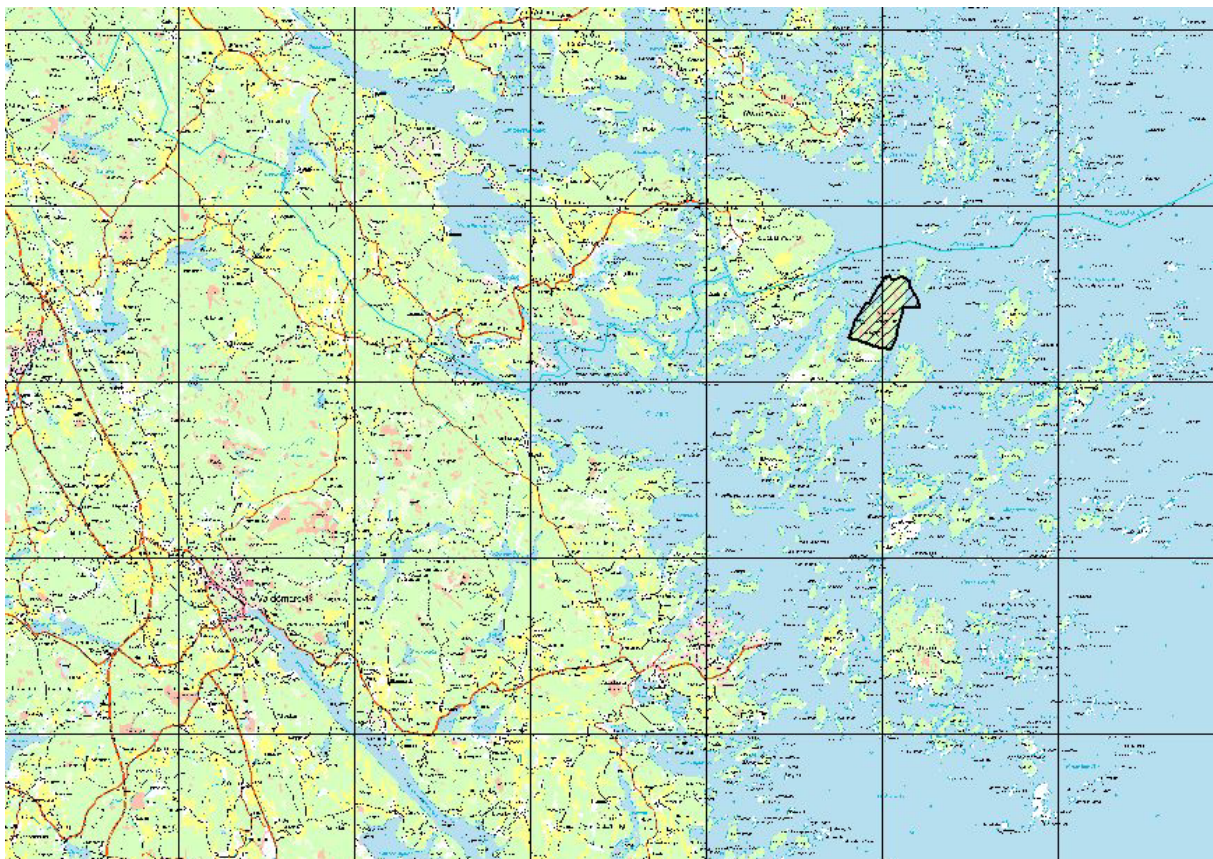
2. Syfte, föreskrifter och skäl för beslut

(se reservatsbeslut)

3. Översiktlig beskrivning av befintliga förhållanden

3.1 Naturbeskrivning

Väggö ligger i norra delen av Gryts skärgård och är ett naturreservat med sedan länge opåverkad skärgårdstallskog. Hällmarkstallskog dominerar i de höglänta partierna, medan det finns grandominerade partier i sänkor. Det finns även kärr och mossar som ger området drag av Kolmården trots läget mitt ute i skärgården. På norra delen av Väggö finns rikt inslag av ek och andra ädellövträd liksom en rik markflora av lundtyp. Berggrunden är mager och består till största delen av gnejs. Utmed de östra branterna är berget imponerande högt och stupar brant ned i Östersjön i en markerad sydväst-nordostlig förkastning.

Väggö naturreservat ligger i Gryts mellanskärgård ca 2 mil ONO om Valdemarsvik.
GSD-Terrängkartan © Lantmäteriet, dnr 106-2004/188

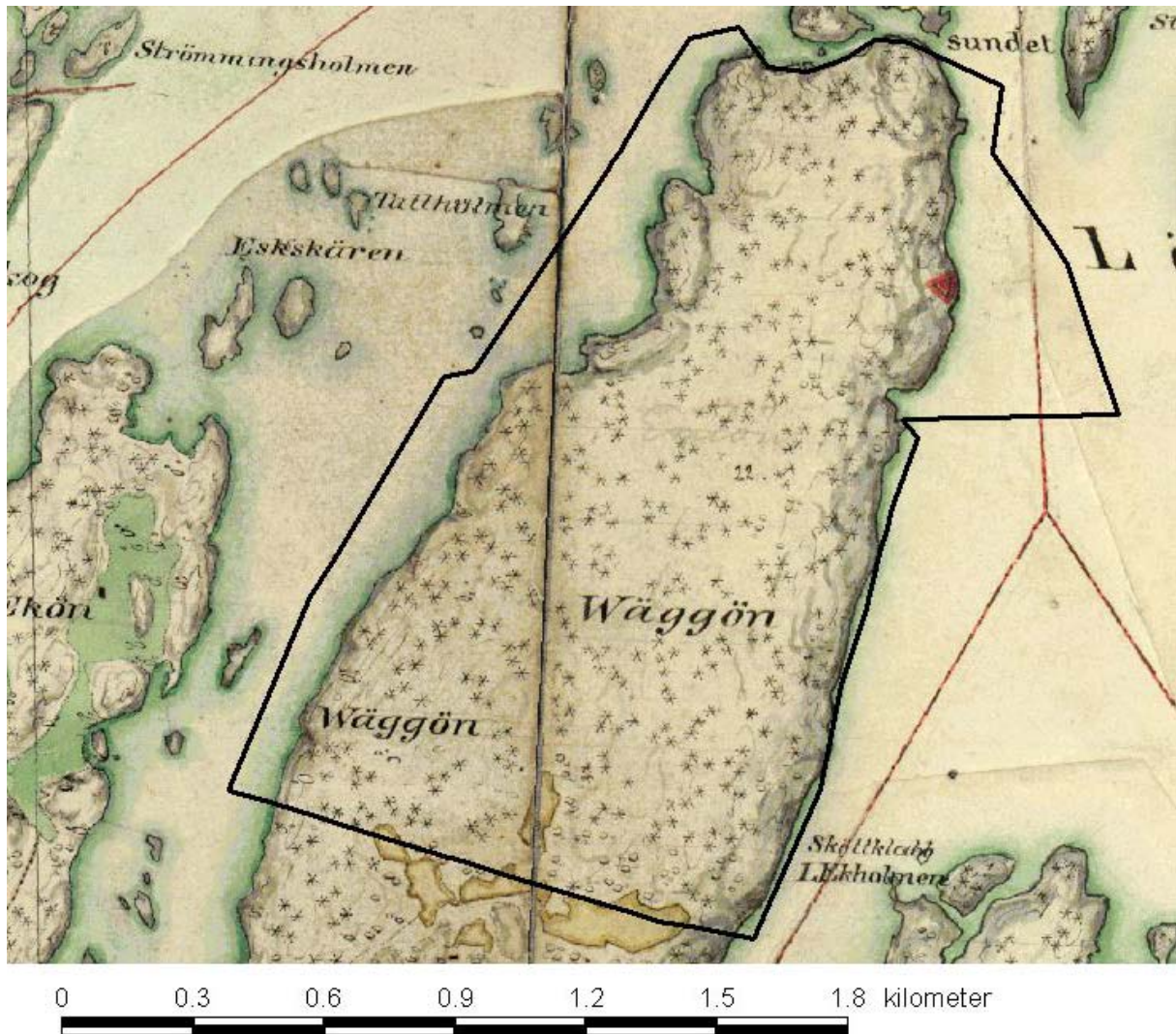
3.2 Historisk och nuvarande markanvändning

Häradskartan från 1860-1870 talet ger en viss vägledning till den historiska markanvändningen. Väggö var på denna karta skogklätt, troligen en ganska tät skog att döma av de relativt täta barrskogstecknen. Vi vet dock inget om skogens ålder utifrån Häradskartan. I södra delen mot nuvarande Ämtöreservatet markeras lövskog samt en mindre åker. Någon äldre bebyggelse är inte känd inom reservatet.

Väggö naturreservat

Efter reservatets bildande har inget skogsbruk förekommit och det har dessutom ända sedan 1975 varit tillträdesförbud året runt.

En fornlämning finns längs Väggös östra sida (Fornlämningsregistret nr 28 i Gryts socken). Det är ett närmast runt röse som är 6-7 meter i diameter och 0,4 meter högt. Stenarna är 0,2-0,5 meter stora och i mittpartiet finns en större fördjupning. Röset ligger i en naturlig svacka på berget.

Häradskartan från mitten av 1800-talet tyder på att Väggö även på den tiden var relativt tätt skogbevuxen. Ekskogen i söder syns liksom en åkerlycka. Lövinslaget på Väggös nordspets var av kartan att döma inte så framträdande på 1800-talet.

3.3 Områdets bevarandevärden

A. Biologiska bevarandevärden

I området förekommer naturvärden knutna till äldre barrskog, tallmossar samt ädellövskog med lundflora. Områdets ostördhet gör det värdefullt för störningskänslig fauna.

B. Geologiska bevarandevärden

Området är representativt för skärgården. Väggborgen som givit ön dess namn utgör en nordost-sydvästlig förkastningslinje som är mycket väl framträdande mot farleden i öster. Höjden på Väggborgen når upp till drygt 20 meter över havet.

C. Kulturhistoriska bevarandevärden

En fornlämning finns i form av ett röse på berget längs öns östra sida.

D. Intressen för friluftslivet

Naturreservatets norra tredjedel är tillgänglig för allmänheten under hela året.

3.4 Källuppgifter

Natur och Kulturmiljöer i Östergötland, Valdemarsviks kommun nr N53 (klass 1), Länsstyrelsen i Östergötland 1983.

Botanisk inventering av Östergötlands skärgård. Av Lars-Åke Gustafsson. Länsstyrelsen Östergötland 1983.

Inventering av naturreservat i skärgården 2002. Mikael Hagström. Stencil.

Bevarandeplan Natura 2000. Väggö SE0230140. Länsstyrelsen Östergötland.

B. PLANDEL

1 Syfte med naturreservatet

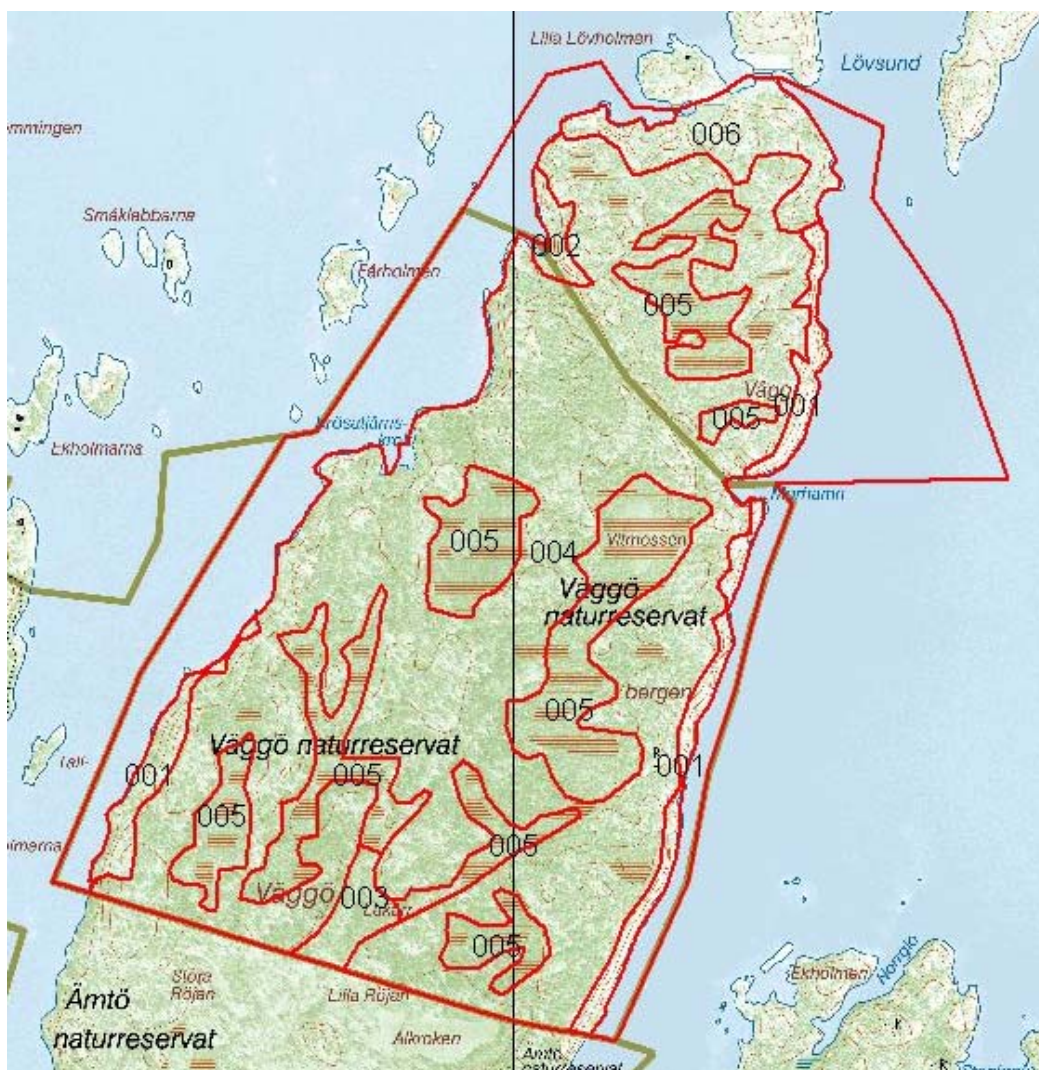
Syftet med Väggö naturreservat är att bevara naturen på Väggö med orörda skogsmiljöer som sedan lång tid är opåverkade av mänsklig störning och slitage. Väggö naturreservat utgör ett värdefullt område för störningskänslig fauna, vetenskaplig naturvård och som referensområde för forskning. Syftena med naturreservatet innefattar även att utpekade livsmiljöer och arter enligt Natura 2000 skall uppnå eller bibehålla ett gynnsamt tillstånd.

2 Disposition och skötsel av mark

Syftet med Väggö naturreservat ska nås genom att området i sin helhet lämnas orört. Områdets södra 3/4 beläggs med tillträdesförbud under perioden 1/2-15/8, se karta i bilaga 2. Områdets nordöstra del (fastigheten Ämtö 4:33) är tillgänglig för allmänheten året om.

2.1 Skötselområden

Fem olika naturtyper urskiljs i reservatet. De skiljer sig inte åt i skötselhänseende utan Väggö naturreservat ska som helhet lämnas orört, se karta.

GSD-Fastighetskartan © Lantmäteriet, dnr 106-2004/188

Väggö naturreservat

Det streckade området är belagt med tillträdesförbud mellan 1/2 och 15/8.
GSD-Terrängkartan © Lantmäteriet, dnr 106-2004/188

Väggbergen och Norrsundsbergen: 1

Areal: 9 ha

Beskrivning

Branta bergssluttningar längs Väggös sidor. Östra sidan utgörs av de mäktiga Väggborgen som givit ön dess namn. De utgör en nordost-sydvästlig förkastningslinje som är mycket väl framträdande mot farleden i öster. Höjden på Väggborgen når upp till drygt 20 meter över havet. På västsidan finns branter av liknande mäktighet ned mot Norrsund. Här förekommer vindlav som i övrigt är en sällsynt art i södra Sverige.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

- Området utgörs av orörda hållmarker och branter.

Åtgärder

Inga åtgärder

Vindlaven förekommer sparsamt på exponerade klippor längs Väggös sidor.
Foto: Mikael Hagström

Tvarbräsk: 2

Areal: 1,4 ha

Beskrivning

I slutningen mot en vik (Tvarbräsk enligt ekonomiska kartan) på norra delen av Väggö växer blandad ädellövskog i en sydvänd kjsa och en ost-västlig dalgång. Här dominerar ek och lind med inslag av ask, lönn, klibbal, asp och några almar. Längst i öster finns även gran. Floran är rik med flera krävande lundväxter. Här finns tex gott om lundskafting, lundslok, myskmadra och sårläka förutom hässlebrodd, blåsippa, gullviva, vippärt och andra allmänare arter.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

- Området utgörs av ädellövpräglad skog med rik flora och inslag av gamla träd.

Åtgärder

Inga åtgärder

Lakärr: 3

Areal: 2,5 ha

Beskrivning

Runt om en fd åkerteg finns ett litet lundartat område på mark som tidigare nyttjats för bete och kanske slätter. Nu finns här en krävande lundflora med örter som vårärt, tandrot, blåsippa, vitsippa, sårläka och rikligt med lundslok. Gullviva, vippärt och skogsviol förekommer också. Enstaka ekar och tallar är gamla med knotiga grenar och grov bark. Här finns också en grov gammal lind som tidigare varit hamlad. Området avviker från de annars så magra markerna i Väggö naturreservat men ansluter naturligt till det ekrika landskapet på södra Väggö (Ämtö naturreservat).

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

- Området utgörs av skog med ädellövinslag med rik flora och inslag av gamla träd.

Åtgärder

Inga åtgärder

Väggö barrskog: 4

Areal: 115 ha

Beskrivning

Väggö präglas av gammal hällmarkstallskog omväxlande med tallmossar och en mosse, Vitmossen. Förutom tallskogen finns en näringsrik granskogssänka i en nordväst-sydostlig sprickdal på norra Väggö. Marken är till största delen mycket mager och tallarna är låga och knotiga (se bild på framsida). Skogen är dock generellt högre och grövre ju längre åt sydväst man kommer. Torrträd och lågor finns utspritt i området. Utmed kanterna står en och annan senvuxen asp och ek. Floran domineras helt av blåbär, kruståtel och ljung. Insprängt i skogen finns en stor mängd tallrismossar (se egen beskrivning). Längst i sydväst kan man se kläckhål efter de sällsynta skalbaggarna raggbock och reliktböck och på en tallåga mitt på ön hittades ljus vedstrit och timmertickgnagare.

I den fuktigare och mer näringsrika sänkan har naturen en annorlunda karaktär. Mot norr avgränsas sänkan i en brant med lodytor och i anslutning till denna växer gamla ekar och aspar. Nere i sänkan växer grov gran med inslag av klibbal, asp, björk och i väster någon alm. Här finns gott om grova lågor av gran och asp. På en asplåga växer veckticka och på granlågor växer ullticka. Markfloran i sänkan är något rikare och här finns enstaka sårläka, blåsipppa, tandrot och den krävande spindelskivlingen *Cortinarius claricolor*.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

- Området utgörs av naturskogsartad barrskog.

Åtgärder

Inga åtgärder

Väggö mossar: 5

Areal: 38 ha

Beskrivning

Uppe på Väggö finns ett stort inslag av tallrismossar vilket skapar variation i de annars mycket torra miljöerna. Tuvull, skvattram, lingon och blåbär dominerar. Här finns även en öppnare mosse (Vitmossen) där ljung och spridda små tallar växer. Här finns även tranbär, rundsileshår, småsileshår och dystarr. Mossarna är mycket viktiga bland annat för tjäder och troligtvis för orre och nattskärria i den mån de finns i området. Vitmossen är en av de få större mossarna i Östergötlands skärgård.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

- Orörda, mer eller mindre öppna mossar och tallrismossar med stort inslag av gamla senvuxna träd och död ved.

Åtgärder

Inga åtgärder

Vitmossen är en av de få större mossarna i Östergötlands skärgård.
Foto: Mikael Hagström

På Väggö finns ett stort inslag av tallrismossar som skapar variation och som sannolikt är av stor betydelse för skogsfågelfaunan. Foto: Mikael Hagström

Lövskog på norra Väggö: 6

Areal: 7,5 ha

Beskrivning

Norra spetsen av Väggö utgörs av en ganska gles ekdominerad ädellövskog med inslag av hamlade lindar, klibbal, asp, tall och enstaka björkar och granar. Här finns flera dalgångar omgivna av små lodytor vilket ger ett fuktigt klimat. I synnerhet i dessa kjusor är marken rik och här finns inslag av krävande lundväxter. Hässlebrodd är vanligt liksom blåsippa och gullviva. Här förekommer även lite ovanligare växter som myskmadra, sårläka och vippärt. Längst i öster växer även Jungfru Marie Nycklar och natt och dag. Här växer även den ovanliga krusiga trumpetsvampen. På en äldre ek växer skärelav (NT). I området finns en hel del död ved av lind, al och asp av värde för vedlevande insekter. Här finns bland annat den vackra gröna aspvedbocken.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

- Orörd blandlövskog med visst barrinslag där intern dynamik råder. Rik tillgång på död ved.

Åtgärder

Inga åtgärder

2.2 Jakt och fiske

Jakt är förbjudet enligt reservatets föreskrifter.

2.3 Utmärkning av reservatets gräns

Reservatsgränsen är markerad enligt svensk standard SIS 031522 och enligt Naturvårdsverkets anvisningar. Gränsmarkeringen kompletteras för den tillkommande delen Ämtö 4:33.

3. Anordningar för rekreation och friluftsliv

3.1 Övergripande mål

Naturreservatets norra tredjedel (fastigheten Ämtö 4:33) ska vara tillgänglig för allmänheten medan dess södra 2/3 (inom fastigheten Ämtö 4:19) kommer vara belagd med tillträdesförbud under perioden 1/2-15/8.

3.1.1 Tillgänglighet - kommunikationer

Inga åtgärder ska vidtas i syfte att underlätta allmänhetens tillgänglighet av området. Tillträdesförbud gäller under perioden 1/2-15/8 för den södra delen av reservatet (inom fastigheten Ämtö 4:19).

3.1.2 Renhållning och sanitära anordningar

Med tanke på reservatets syfte skall inga sanitära anordningar anläggas. Uppföljning ska däremot ske så att eventuell nedskräpning upptäcks och behovet kan då omvärderas.

3.1.4 Information

Informationsskyltar rörande naturreservatet och gällande tillträdesförbud finns uppsatta längs stränderna och längs landgränserna på det gamla reservatet.

- Den allmänna informationen förnyas varvid ny informationsskylt tas fram. Denna placeras vid ett par lämpliga landstigningsplatser inom delen Ämtö 4:33 samt vid landgränsen i söder (mot Ämtö naturreservat).
- Samtliga skyltar om gällande tillträdesförbud byts ut.

4. Tillsyn

Tillsynsman för Väggö naturreservat utses av Länsstyrelsen.

5. Dokumentation och uppföljning

5.1. Dokumentation och inventeringar

Se under ”Källuppgifter” tidigare i denna skötselplan.

5.2. Uppföljning

5.2.1. Uppföljning av bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Uppföljningen skall ske enligt fastställda metoder som används inom miljöövervakning nationellt eller regionalt. Lämplig uppföljning i reservatet är ev häckningar av rovfåglar samt referensytor för friluftslivets markslitage i skärgården som helhet. Uppföljning av ev nedskräpning. Uppföljning av skyltning.

5.2.2 Uppföljning av skötsel mål och skötselåtgärder

Inga skötselåtgärder ska utföras.

6. Finansiering av naturvårdsförvaltningen

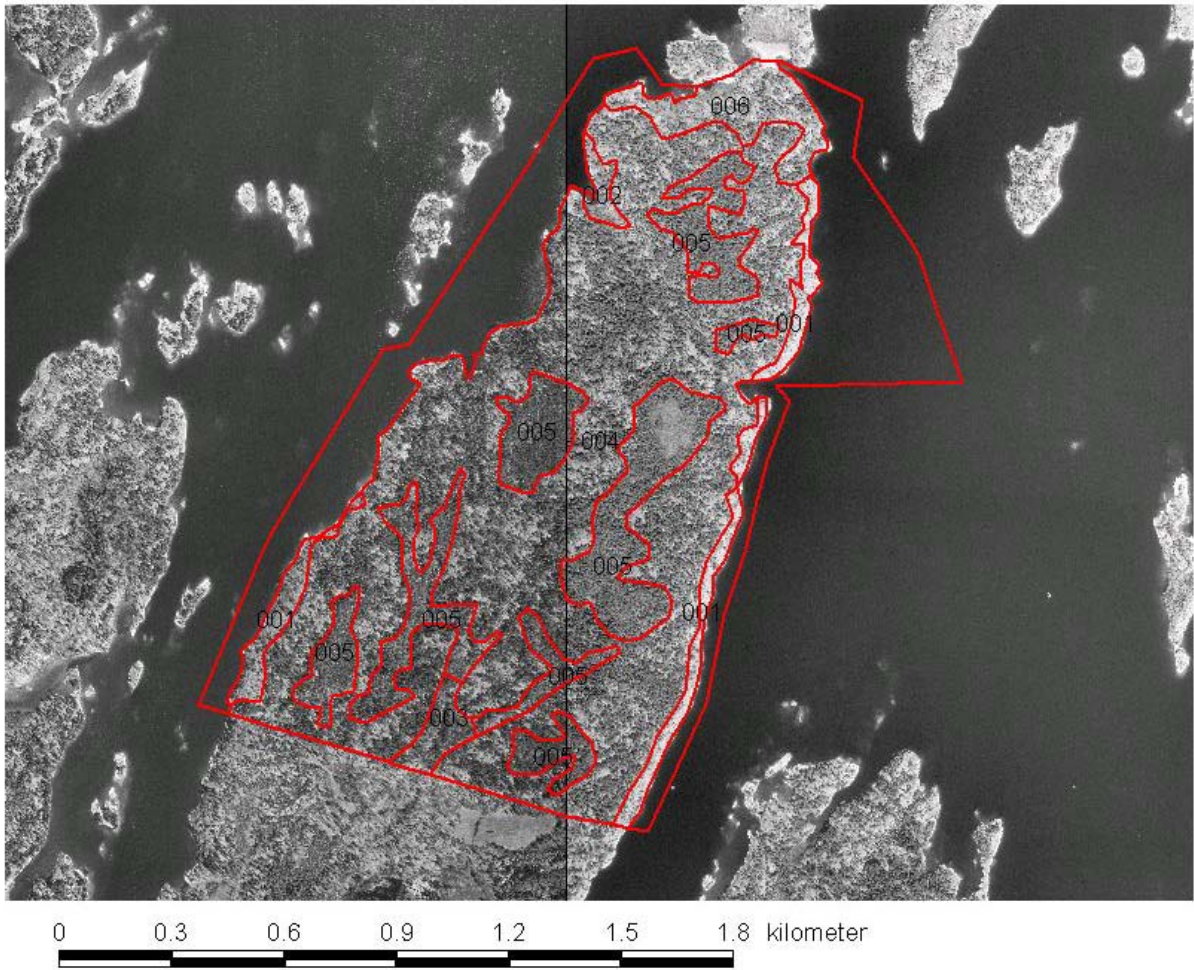
6.1 Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Underhåll av information och gränsmarkering bekostas av offentliga medel. Även andra finansiärer, exempelvis fonder eller stiftelser, kan bli aktuella. Dessa medel skall i så fall administreras av Länsstyrelsen.

6.1.1 Bekostas av staten

1. Gränsmarkering av naturreservat.
2. Ny informationsskylt om naturreservatet.
3. Uppsättning av informationstavlor rörande naturreservat och fågelskydd.

7 Kartor

Ortofotot från 1997 i bakgrunden har medgivande från Lantmäteriverket 1997; Ur GSD-Ekonomiska kartan diarienummer 507-98-3015.